

Sag C-547/19**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

15. juli 2019

Forelæggende ret:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumænien)

Afgørelse af:

13. maj 2019

Appellanter:

CY

Asociația »Forumul Judecătorilor din România«

Indstævnte:

Inspekția Judiciară

Consiliul Superior al Magistraturii

Înalta Curte de Casație și Justiție

Hovedsagens genstand

Appeller iværksat af Asociația Forumul Judecătorilor din România (foreningen »Forum for Rumænske Dommere«) og CY til prøvelse af kendelse af 28. marts 2018, hvorved Secția pentru judecatori în materie disciplinară (herefter »disciplinærafdelingen for dommere«) ved Consiliul Superior al Magistraturii (det øverste retsråd, herefter »CSM«) gav afslag på anmodningen fra Asociația Forumul Judecătorilor din România om intervention til støtte for CY, og appel iværksat af CY til prøvelse af den retslige foranstaltning af 2. april 2018, hvorved den samme disciplinærafdeling for dommere godkendte den disciplinære procedure indledt af Inspekția Judiciară (herefter »retsinspektoratet«) over for CY, og CY blev pålagt en disciplinær sanktion i form af udelukkelse fra dommerhvervet.

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Anmodningen om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF vedrører fortolkningen af artikel 2 TEU, artikel 19, stk. 1, TEU, og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Præjudicielt spørgsmål

Skal artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, artikel 19, stk. 1, i samme traktat og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder fortolkes således, at de er til hinder for, at en forfatningsdomstol (et organ, som ifølge national lovgivning ikke er en retslig institution) griber ind i den måde, hvorpå den øverste ret har fortolket og anvendt den sekundære lovgivning i forbindelse med oprettelse af dommerkollegier?

Anførte EU-retlige forskrifter

Artikel 2 TEU og artikel 19, stk. 1, TEU

Artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

Anførte nationale forskrifter

Den rumænske forfatning, afsnit V med overskriften »Curtea Constituțională« (forfatningsdomstolen) (artikel 142-147) og afdeling 1 i kapitel VI med overskriften »Autoritatea judecătorească« (retsvæsenet) i afsnit III med overskriften »Autoritățile publice« (offentlige myndigheder) (artikel 124-126)

Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (lov nr. 317/2004 om det øverste retsråd), der blev kundgjort på ny i *Monitorul Oficial al României* den 1. september 2012 i del I, nr. 628, med senere ændringer og tilføjelser, artikel 1, 3 og 37-39, der fastsætter, at CSM er garant for retsvæsenets uafhængighed, og regulerer CSM's opbygning og opgaver

Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (lov nr. 303/2004 om statuten for dommere og anklagere), der blev kundgjort på ny i *Monitorul Oficial al României* den 13. september 2005 i del I, nr. 826, med senere ændringer og tilføjelser

- artikel 98, der bestemmer, at dommere og anklagere er disciplinært ansvarlige for brud på tjenesteplichterne samt kendsgerninger, som forringer retsvæsenets status
- artikel 99, litra o), hvorefter manglende overholdelse af bestemmelserne om tilfældig tildeling af sager udgør en disciplinær overtrædelse

- artikel 100, litra e), hvorefter disciplinære sanktioner over for dommere og anklagere kan omfatte udelukkelse fra dommerhvervet
- artikel 101, ifølge hvilken de i artikel 100 fastsatte sanktioner pålægges af CSM's afdelinger.

Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (lov nr. 304/2004 om retssystemets organisering), der blev kundgjort på ny i *Monitorul Oficial al României* den 13. september 2005 i del I, nr. 827, med senere ændringer og tilføjelser

- artikel 29, der fastsætter opgaverne for Colegiul de conducere (herefter »styrelsesrådet«) ved Înalta Curte de Casație și Justiție (kassationsdomstol, herefter »ICCJ«), herunder vedtagelsen af Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă (bekendtgørelse om organisering og administrativ funktion)
- artikel 32 og 33 om dommerkollegier med fem dommere, med ændringer, som den forelæggende ret har vurderet i punktet om begrundelsen for forelæggelsen.

Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a ICCJ (bekendtgørelse om kassationsdomstolens organisering og administrative funktion), der blev kundgjort på ny i *Monitorul Oficial al României* den 30. november 2005 i del I, nr. 1076, med senere ændringer og tilføjelser, artikel 28 og 29 om dommerkollegier med fem dommere og proceduren for udpegning af dommere inden for disse dommerkollegier.

Curtea Constituțională's afgørelse nr. 658 af 7. november 2018, der blev kundgjort i *Monitorul Oficial al României* den 29. november 2018 i del I, nr. 1021.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

- 1 Ved retslig foranstaltning af 2. april 2018 godkendte CSM's disciplinærafdeling for dommere den disciplinære procedure, som retsinspektoratet havde indledt over for CY, dommer ved Curtea de Apel București (appeldomstolen i Bukarest), som følge af en disciplinær overtrædelse i henhold til artikel 99, litra o), i lov nr. 303/2004, og idømte CY udelukkelse fra dommerhvervet.
- 2 Disciplinærafdelingen for dommere lagde til grund, at CY – der i retsmødet den 22. januar 2016, da hun var blevet udpeget til at deltage i et retsmøde i en sag, som blev behandlet af et dommerkollegium, selv om undersøgelsen af den konkrete sag allerede var blevet indledt af den udpegede dommer i retsmødet den 30. oktober 2015 (idet de tiltalte var blevet hørt, og der var blevet givet tilladelse til indhentning af bevismateriale), havde berammet et yderligere retsmøde og således på ulovlig vis antaget sagen til realitetsbehandling, truffet beslutning

vedrørende supplerende bevismateriale, ændret den retlige kvalificering, optaget supplerende erklæringer fra de tiltalte og vidnerne, berammet et nyt retsmøde og afslutningsvis afsagt en dom i første instans – havde gjort sig skyldig i en disciplinær overtrædelse i henhold til artikel 99, litra o), i lov nr. 303/2004, henset til den alvorlige overtrædelse af bestemmelserne om tilfældig tildeling af sager.

- 3 Ved kendelse af 28. marts 2018 afviste disciplinærafdelingen for dommere den af Asociația Forumul Judecătorilor din România indgivne accessoriske anmodning om intervention til støtte for CY, fordi det ikke var bevist, at der forelå en aktuel og reel interesse.
- 4 Asociația Forumul Judecătorilor din România og CY har iværksat hver sin appel til prøvelse af kendelsen af 28. marts 2018, og CY har iværksat appel til prøvelse af den retslige foranstaltning af 2. april 2018; disse appelsager er blevet forenet af den forelæggende ret, ICCJ.
- 5 Ved afgørelse nr. 685 af 7. november 2018 (herefter »afgørelse nr. 685/2018«) tiltrådte Curtea Constituțională en anmodning indgivet af Rumæniens statsminister, og det blev fastslået, at der forelå en retlig konflikt af forfatningsmæssig art mellem Parlamentet og ICCJ som følge af afgørelserne truffet af ICCJ's styrelsesråd, fra og med afgørelse nr. 3/2014, i overensstemmelse med hvilke kun fire af de fem medlemmer af dommerkollegier med fem dommere blev udnævnt ved lodtrækning, hvilket var i modstrid med artikel 32 i lov nr. 304/2004, som ændret og suppleret ved lov nr. 255/2013. Det blev besluttet, at ICCJ snarest muligt ved lodtrækning ville udpege samtlige medlemmer af dommerkollegier med fem dommere.
- 6 Som følge af denne afgørelse blev medlemmerne af dommerkollegier med fem dommere for år 2018 udnævnt den 9. november 2018 i kraft af afgørelse nr. 137 af 8. november 2018 fra ICCJ's styrelsesråd.
- 7 Efter kundgørelse den 29. november 2018 af afgørelse nr. 685/2018 vedtog CSM's afdeling for dommere med retslig foranstaltning nr. 1367 af 5. december 2018 bestemmelser, »der sikrer opfyldelsen af kravene i [afgørelse nr. 685/2018]«.
- 8 Med henblik på at overholde retslig foranstaltning nr. 1367 af 5. december 2018 fra CSM's afdeling for dommere besluttede det dommerkollegium, der skulle træffe afgørelse i den foreliggende tvist, som sammensat i henhold til afgørelse nr. 137 af 8. november 2018 fra ICCJ's styrelsesråd, ved kendelse af 10. december 2018, at sagen skulle slettes af registret, således at den kunne tildeles på tilfældig vis til et dommerkollegium sammensat ved lodtrækning i henhold til de regler, som CSM vedtog med den ovennævnte retslige foranstaltning.
- 9 Den 13. december 2018 fandt den lodtrækning sted ved ICCJ's sæde, hvormed medlemmerne af dommerkollegier med fem dommere blev udnævnt for år 2018 i overensstemmelse med retslig foranstaltning nr. 1367 af 5. december 2018 fra CSM's afdeling for dommere, således at den foreliggende sag på tilfældig vis blev

tildelt dommerkollegiet med fem dommere – Tredje Afdeling for civile sager – 2018 (det forelæggende dommerkollegium).

- 10 I de forenede sager har appellanten CY fremsat indsigelse om retsstridig sammensætning af dommerkollegier (og gjort gældende, at sagen skulle overføres til dommerkollegiet udnævnt for år 2019), indsigelse om retsstridigheden af retslig foranstaltning nr. 1367 af 5. december 2018 og nr. 1535 af 19. december 2018 fra CSM's afdeling for dommere samt afgørelse nr. 2/2019, nr. 157/2018 og nr. 153/2018 fra ICCJ's styrelsesråd, indsigelse om retsstridigheden af redegørelsen fra det indstævnte retsinspektorat samt indsigelse om, at bestemmelserne i artikel 32 i lov nr. 304/2004 og Ordonanța Guvernului nr. 77/2018 (lovdekret nr. 77/2018) er forfatningsstridige.
- 11 Den 11. februar 2019 fremsatte CY en anmodning om, at sagen forelægges Domstolen med henblik på præjudiciel afgørelse.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 12 CY har gjort gældende, at Curtea Constituțională har begået magtfordrejning og hermed krænket CY's ret til en retfærdig rettergang. Hvis Curtea Constituțională ikke havde grebet ind i den øverste rets aktivitet, ville princippet om kontinuitet i rettens sammensætning ikke være blevet tilsidesat, og sagen ville på korrekt vis være blevet tildelt et af dommerkollegierne med fem dommere, som ville blive udnævnt i 2019 i henhold til artikel 32 i lov nr. 304/2004.
- 13 Ved lov nr. 207/2018 om ændring af lov nr. 304/2004 har den nationale lovgiver endvidere fastsat, at dommerkollegier, der skal træffe afgørelse i sager vedrørende dommers ansvar, alene kan bestå af dommere, som er specialiseret inden for dette område. Deltagelse af dommere, som ikke har opnået specialisering inden for dommers ansvar, udgør en tilsidesættelse af lovbestemmelserne med den konsekvens, at der oprettes en domstol, som ikke overholder de lovbestemte garantier.
- 14 Ved en række administrative afgørelser har CSM udnævnt tre dommerkollegier med fem dommere samt besluttet, at de dommerkollegier, der blev udnævnt ved lodtrækning den 13. december 2018, fortsat skulle bestå i løbet af 2019, selv om den nationale lov bestemmer, at sammensætningen af dommerkollegier med fem dommere for indeværende år fastsættes ved lodtrækning i begyndelsen af året. Fortsat aktivitet af et dommerkollegium over den lovbestemte tidsgrænse udgør en tilsidesættelse af EMRK's artikel 6, stk. 1, og hermed af chartrets artikel 47, hvilket har følgevirkninger med hensyn til artikel 2 TEU.
- 15 Ved at pålægge den øverste ret at udvise en bestemt adfærd har CSM, som er et administrativt organ, tilsidesat retsstatsprincipperne, idet den har forringet den uafhængighed og upartiskhed ved håndhævelse af retfærdighed, som en domstol, der er oprettet ved lov, skal overholde.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 16 Den forelæggende ret har indledt begrundelsen for forelæggelsen med en redegørelse af udviklingen af lovbestemmelserne om dommerkollegier med fem dommere.
- 17 Dommerkollegier med fem dommere blev indført i national lovgivning ved lov nr. 202/2010, som ændrede artikel 32 og 33 i lov nr. 304/2004. Disse dommerkollegier for henholdsvis straffesager og andre sager end straffesager er organiseret særskilt fra ICCJ's afdelinger og beskæftiger sig med domstolsprøvelse inden for rammerne af den øverste ret. Medlemmerne af dommerkollegier blev udpeget af ICCJ's præsident ved hvert års begyndelse, og de var ledet af præsidenten, vicepræsidenten eller en afdelingsformand ved ICCJ.
- 18 Ved afgørelse nr. 24 af 25. november 2010 indførte ICCJ's styrelsesråd, som et led i tilpasningen af bekendtgørelsen om ICCJ's organisering og administrative funktion, reglen om, at med undtagelse af formanden skulle de øvrige fire medlemmer af dommerkollegier med fem dommere ikke udpeges ved skønsmæssig beslutning, men tilfældigt ved lodtrækning.
- 19 Lov nr. 255/2013 ændrede artikel 32 i lov nr. 304/2004 om retsvæsenets organisering og fastsatte reglen i loven om, at medlemmerne af dommerkollegier med fem dommere skulle udnævnes ved lodtrækning.
- 20 På baggrund af åbenlyse afvigelser mellem artikel 32, stk. 5, i lov nr. 304/2004, hvorefter »Dommerkollegiet med fem dommere alt efter omstændighederne ledes af [ICCJ's] præsident eller vicepræsident, såfremt den pågældende er medlem af dommerkollegiet, i medfør af stk. 4, eller formanden for afdelingen for straffesager eller sit ældste medlem«, og samme lovs artikel 33, stk. 1, der foreskrev, at »[ICCJ's] præsident, eller i dennes fravær vicepræsidenten, leder plenummøderne, dommerkollegiet med fem dommere og ethvert dommerkollegium henhørende under de forskellige afdelinger, når denne deltager i sagsbehandlingen«, traf ICCJ's styrelsesråd afgørelse nr. 3 af 28. januar 2014 om ændring og supplering af bekendtgørelsen om ICCJ's organisering og administrative funktion, hvori det blev besluttet, at *Dommerkollegier med fem dommere ledes alt efter omstændighederne af enten præsidenten eller vicepræsidenterne eller formanden for afdelingen for straffesager eller dommerkollegiets ældste medlem*, samt at lodtrækning med hensyn til disse dommerkollegier alene skulle omfatte de øvrige fire medlemmer.
- 21 Lov nr. 207/2018, som ændrede artikel 32 i lov nr. 304/2004, opretholdt reglen om, at ICCJ's styrelsesråd ved hvert års begyndelse bestemmer antallet og sammensætningen af dommerkollegier med fem dommere, samt fjernede tidligere unøjagtigheder, idet det blev fastsat, at lodtrækningen skulle omfatte samtlige medlemmer af dommerkollegier med fem dommere.
- 22 Som følge af denne lovændring traf ICCJ's styrelsesråd den 4. september 2018 afgørelse nr. 89/2018, hvori det anføres, at »Ved en analyse af bestemmelserne i

artikel 32 i lov nr. 304/2004 [...], med hensyn til aktiviteten af dommerkollegier med fem dommere, lægges det med flertal til grund, at bestemmelserne i den nye lov udgør regler om organisering af dommerkollegier, som omfattes af en specifik regulering og udnævnes »ved hvert års begyndelse«, og at disse regler i mangel af overgangsbestemmelser træder i kraft den 1. januar 2019«.

- 23 Det er i denne sammenhæng, at Curtea Constituțională på anmodning fra Rumæniens statsminister af 2. oktober 2018 traf afgørelse nr. 685/2018, hvori det bl.a. blev fastslået, at »henset til adfærden udvist af [ICCJ], gennem styrelsesrådet, som skal sanktioneres i henhold til forfatningen, fordi den på grund af sin karakter ikke kan sikre den korrekte genoprettelse af lovgivningsrammen for aktiviteten af dommerkollegier med fem dommere, påhviler det [CSM] – afdelingen for dommere – inden for rammerne af sine forfatningsmæssige og juridiske beføjelser [...] at identificere de principielle løsninger hvad angår den lovbestemte sammensætning af dommerkollegier og sikre anvendelsen heraf«.
- 24 Som følge af denne afgørelse traf CSM retslig foranstaltning nr. 1367 af 5. december 2018 og nr. 1535 af 19. december 2018. I kraft af disse retslige foranstaltninger udnævnte ICCJ de nye dommerkollegier for år 2018 ved lodtrækning, og disses aktivitet er fortsat i 2019, selv om de indtil slutningen af 2018 ikke traf nogen foranstaltning med hensyn til allerede tildelte sager, fordi ICCJ bestemte at fravige sin tidligere praksis, og navnlig at såfremt et dommerkollegium, i den for et år gældende sammensætning, ikke har truffet nogen foranstaltning i en bestemt sag inden slutningen af året, ændres dets sammensætning, og den pågældende sag tildeles den dommer, som udpeges ved lodtrækning for det nye kalenderår.
- 25 Den forelæggende ret anfører, at der er opstået en række spørgsmål om, hvorvidt Curtea Constituțională's indgreb i den foreliggende situation er foreneligt med artikel 2 TEU og 19 TEU samt chartrets artikel 47.
- 26 Et første spørgsmål vedrører Curtea Constituțională's status og stilling som myndighed inden for statens organisering. Curtea Constituțională er nemlig ikke en retslig institution, fordi den ikke henhører under den retslige myndighed, og den politiske faktor spiller en vigtig rolle i forbindelse med udpegning af dens medlemmer, fordi den rumænske forfatnings artikel 142, stk. 3, bestemmer, at – ud af Curtea Constituțională's ni medlemmer – »udpeges tre dommere af deputeretkammeret, tre af senatet og tre af Rumæniens præsident«. I konsekvens heraf er seks medlemmer af det organ, som skulle tage stilling til, hvorvidt der forelå en forfatningsmæssig konflikt mellem den dømmende magt og den lovgivende magt, udpeget af den lovgivende magt, hvorimod den dømmende magt ikke har deltaget i oprettelsen af den myndighed, som har løst konflikten.
- 27 Det andet spørgsmål, der er rejst i proceduren om fastlæggelse af en forfatningsmæssig juridisk konflikt med den lovgivende magt, omfatter de retssubjekter, der kan indlede en sådan procedure. Ifølge den rumænske

forfatnings artikel 146, litra d), kan denne procedure alene indledes på anmodning fra Rumæniens præsident, deputeretkammerets eller senatets formand, statsministeren eller CSM's formand.

- 28 Henset til den meget usikre sondring mellem retsstridigheden af en retsakt og den forfatningsmæssige konflikt med den lovgivende magt foreligger forudsætningerne for, at en begrænset kategori af retssubjekter kan gøre brug af et forvaltningsretligt søgsmål eller klagemidler, som er parallelle i forhold til de retsmidler, der er fastsat inden for rammerne af de retslige institutioner.
- 29 I den konkrete situation kan det hævdes, at der er tale om offentlige myndigheder, som tjener en almen interesse, men det skal bemærkes, at med undtagelse af CSM's formand er alle retssubjekter, som kan benytte de omhandlede klagemidler, politiske organer. Hvis dette aspekt kombineres med den omstændighed, at den politiske faktor er involveret i udpegningen af Curtea Constituțională's medlemmer, skabes forudsætningerne for at udnytte dette smuthul til at påvirke retsvæsenet i politisk øjemed eller til gavn for nogle politisk indflydelsesrige personer. Den forelæggende ret har i denne sammenhæng erindret om, at statsministerens indgreb ved afgørelse nr. 685/2018 fandt sted på et tidspunkt, hvor deputeretkammerets formand, der også var formand for regeringspartiet, var tiltalt i en straffesag, der var opført i registret for et for straffesager udnævnt dommerkollegium med fem dommere.
- 30 Et tredje spørgsmål omhandler sondringen mellem »retsstridighed« af en retsakt/et indgreb og »den forfatningsmæssige konflikt« mellem den dømmende magt og den lovgivende magt. Ifølge Curtea Constituțională's praksis forudsætter »den retlige konflikt af forfatningsmæssig art« mellem den dømmende magt og den lovgivende magt, som ikke er defineret i hverken forfatningen eller lovgivningen«, enten reelle retsakter eller kendsgerninger, hvorved en eller flere myndigheder tillægger sig beføjelser, opgaver eller kompetencer, som i henhold til forfatningen hører til andre offentlige myndigheder, eller passivitet fra offentlige myndigheders side, idet de erklærer sig inkompetente eller ikke gennemfører bestemte handlinger, som påhviler dem.
- 31 Efter den forelæggende rets opfattelse rejser den måde, hvorpå disse generelle overvejelser finder anvendelse på den retlige konflikt af forfatningsmæssig art med den lovgivende magt en række spørgsmål. Som et led i deres retslige eller administrative aktivitet skal de retslige institutioner kontinuerligt fortolke og anvende de af lovgiver vedtagne retsakter. Manglende kongruens mellem den af domstolene anlagte fortolkning og lovgivers vilje udgør netop indholdet af begrebet »retsstridighed«. En retsafgørelse i strid med loven er en ulovlig afgørelse, og en forvaltningsakt i strid med loven er en ulovlig retsakt, og ikke udtryk for en »retlig konflikt af forfatningsmæssig art med den lovgivende magt«. Disse former for retsstridighed kan løses ved at benytte klagemidler eller, alt efter omstændighederne, anlægge et forvaltningsretligt søgsmål.

- 32 Curtea Constituțională kritiserede ICCJ, fordi dets styrelsesråd i forbindelse med vedtagelse af både afgørelse nr. 3/2014 og afgørelse nr. 89/2018 tillagde sig fortolkningsbeføjelser, som hører ind under retslig aktivitet og omfattes af dommerkollegiernes kompetence, samt fordi den af styrelsesrådet anlagte fortolkning af lovbestemmelserne var i strid med lovgivers vilje. Ifølge Curtea Constituțională gjorde den øverste ret ved denne handlemåde sig skyldig i magtfordrejning.
- 33 Den forelæggende ret har først og fremmest bemærket, at det er vanskeligt at dele den vurdering, at styrelsesrådet skulle have tillagt sig fortolkningsbeføjelser, som hørte til dommerkollegier. Eftersom styrelsesrådet i henhold til loven skulle deltage i udnævnelsen af dommerkollegier med fem dommere, er det åbenlyst, at denne opgave alene kunne udføres på grundlag af en fortolkning af de relevante lovbestemmelser. Det var ikke muligt at overlade det til dommerkollegier at fortolke artikel 32 i lov nr. 304/2004 ved en skønsmæssig beslutning, fordi det først var nødvendigt at udnævne disse dommerkollegier, og denne opgave påhvilede styrelsesrådet.
- 34 På det objektive plan kunne styrelsesrådet ikke vælge, om det skulle fortolke bestemmelserne i artikel 32 i lov nr. 304/2004 eller ej, men kunne alene vælge mellem forskellige fortolkninger af denne lovgivningsakt.
- 35 Hvad angår den af styrelsesrådet valgte fortolkning med hensyn til afgørelse nr. 3/2014 kan det ikke nægtes, at der fandtes unøjagtigheder i artikel 32, stk. 5, i den ved lov nr. 255/2013 ændrede affattelse, hvis ordrette fortolkning ikke var acceptabel, fordi den ville have skabt en differentieret regulering af situationen for ICCJ's præsident og vicepræsident på den ene side og situationen for formanden for afdelingen for straffesager og dommerkollegiets ældste medlem på den anden side. Den omstændighed, at den øverste ret, gennem styrelsesrådet, i en sammenhæng, hvor den pågældende regel ikke var klar, og der var brug for en harmonisering af indbyrdes modstridende bestemmelser, valgte en konservativ fortolkning, som gav forrang for den betydning af loven, som var tættest på den tidligere lovgivningsmæssige løsning, kan ikke være en bevidst handling for at tilsidesætte lovgivers vilje.
- 36 I øvrigt gjorde Curtea Constituțională ikke andet end at give sin – i forhold til den af den øverste ret anlagte fortolkning modsatte – løsning på harmoniseringen af lovbestemmelserne med uklart indhold, idet den præcisering, som lovgiver havde foretaget alene med hensyn til ICCJ's præsident og vicepræsident, blev udvidet til også at omfatte formanden for afdelingen for straffesager.
- 37 Efter at have bemærket, at den af Curtea Constituțională anlagte fortolkning af artikel 32 i lov nr. 304/2004, i den affattelse, som er gældende efter vedtagelsen af lov nr. 207/2018, ikke er selvfølgelig, har den forelæggende ret fremhævet, at der ikke foreligger elementer, der fører til den konklusion, at den øverste ret begik »magtfordrejning« og udviste en »systematisk modstand« mod lovgivers vilje. Den blotte omstændighed, at den øverste ret i en sammenhæng, hvor lovgiver på

fire år ikke havde truffet foranstaltninger for at afklare sin vilje, handlede på en måde, som var i overensstemmelse med den oprindelige fortolkning, kan ikke forveksles med et *systematisk* ønske om at tilsidesætte lovgivers vilje.

- 38 Den forelæggende ret har foretaget disse præciseringer, fordi Curtea Constituțională baserede sin sondring mellem retsstridighed og forfatningsmæssig konflikt med den lovgivende magt på den antagelse, at der var tale om en bevidst, systematisk tilsidesættelse af lovgivers vilje. Curtea Constituțională henviste til »en systematisk positionering af [ICCJ] på grundlæggende forudsætninger, som strider mod magtadskillelsesprincippet«.
- 39 Ved nærværende forelæggelse anmodes Domstolen først og fremmest om en fortolkning af begrebet »retsstat«, der er omhandlet i artikel 2 TEU, med henvisning til artikel 19 TEU og chartrets artikel 47, idet det ønskes oplyst, om aktiviteten af en medlemsstats øverste ret i en situation som den foreliggende kan efterprøves og sanktioneres af et organ såsom Rumæniens Curtea Constituțională.
- 40 Hvis der endvidere tages højde for, at Curtea Constituțională, selv om den ikke henhører under de retslige institutioner og ikke har dommerfunktioner, besluttede at flytte kompetencer, som i henhold til loven hørte til ICCJ, fra den retslige institution til CSM, har den forelæggende ret anført, at et vilkårligt indgreb, hvorved der gennemføres en legalitetsprøvelse af ICCJ's aktivitet i stedet for lovlige retslige procedurer (forvaltningsretlige søgsmål, processuelle indsigelser fremsat under sagerne, osv.), kan have negativ indflydelse ikke alene på retsvæsenets uafhængighed, men også på fundamentene for retsstaten afhængigt af den betydning, som Domstolen tillægger dette begreb, der er omhandlet i artikel 2 TEU.